

Wanneer gebruik je welke persoonlijke beschermingsmiddelen?

Informatie voor mantelzorgers¹, vrijwilligers in palliatieve zorg en PG gefinancierde (in)formele zorgverleners²

Verzorgende ouders en mantelzorgers uit de risicogroep worden te allen tijde geadviseerd professionele hulp in te schakelen.

Uitgangspunten persoonlijke beschermingsmiddelen bij het (mantel)zorgen voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen (0-27 jaar) met een beperking

Uitgangspunt bij de zorg voor kinderen, jongeren en jongvolwassenen met een beperking is dat zij, net als hun leeftijdsgenoten zonder beperking, hun contacten met andere belangrijke volwassenen, leeftijdsgenoten en hulpverleners zoveel mogelijk kunnen voortzetten. Het doel is dat zij zich gesteund voelen, het gevoel hebben 'erbij te horen' en zich in hun contacten, die horen bij hun leeftijd, kunnen ontwikkelen.

Dit vraagt in elke situatie opnieuw om een zorgvuldige afweging van gezondheidsrisico's en het mentale welbevinden. Dit is maatwerk. Er zijn echter een aantal randvoorwaarden om dit maatwerk mogelijk te maken:

- Ouders, verzorgers, gezinsleden, mantelzorgers en betrokken PGB'ers worden allen gezien als verzorgers van kinderen/jongeren/jongvolwassenen met een beperking. Zij zijn afhankelijk van hun zorg en begeleiding.
- Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) die (ook al voor de coronacrisis) gebruikt werden om medische handelingen hygiënisch uit te voeren, blijven beschikbaar via de reguliere verstrekking (via huisarts of specialist) en vallen bij schaarste niet onder het distributiesysteem voor PBM via de ROAZ.
- Niet-medische beschermingsmiddelen kunnen door gezinsleden of mantelzorgers gebruikt worden zolang dit de enige mogelijkheid is om 'sociale isolatie' van kwetsbare groepen kinderen/jongeren/jongvolwassenen en/of hun gezinsleden te voorkomen. Het gaat dus om situaties waar geruststelling door artsen of andere behandelaren niet afdoende is.
- Maak bij gebruik van PBM een kindvriendelijke keuze. Zo kan het bijvoorbeeld belangrijk zijn om bij hele jonge kinderen en bij kinderen met een auditieve beperking zogeheten doorzichtige maskers of 'shields' te gebruiken. Ook blijkt dat jongeren met ernstige benauwdheidsklachten (anders dan door corona) liever 'shields' gebruiken omdat ze het bij het dragen van chirurgische mondmaskers benauwder krijgen. Shields kunnen alleen gebruikt worden in situaties met een laag risico, bijvoorbeeld knuffelcontact tussen personen zonder klachten. Zij vervangen dus nooit een chirurgisch mondmaskers.

¹ Dit geldt voor mantelzorgers die intensieve mantelzorg verlenen (meer dan 8 uur per week voor langer dan 3 maanden).

² PGB gefinancierde (in)formele zorgverleners die niet in dienst zijn of in opdracht werken voor een zorginstelling of zorgaanbieder. Voor PGB gefinancierde formele zorgverleners die wel in dienst zijn bij een zorginstelling, wordt ervanuit gegaan dat zij persoonlijke beschermingsmiddelen via hun organisatie verkrijgen

Onder aan deze tabel worden een aantal begrippen toegelicht.

Verzorgende ouder of mantelzorgers zonder klachten	
Kind of jongere zonder klachten	Kind of jongere met klachten (met uitzondering van kinderen tot en met 12 jaar met alleen een neusverkoudheid en zonder koorts) (al dan niet lichamelijk kwetsbaar)
<p>Face-to-face contact of vluchtig fysiek contact</p> <ul style="list-style-type: none">• Algemene hygiënemaatregelen <p>Persoonlijke verzorging of lichamelijk onderzoek</p> <ul style="list-style-type: none">• Algemene hygiënemaatregelen, eventueel aangevuld met persoonlijke beschermingsmiddelen die normaal (voor de coronacrisis) ook gebruikt werden. <p>Fysieke nabijheid</p> <ul style="list-style-type: none">• Doe een gezondheidscheck bij het kind of de jongere. Als deze negatief is (geen klachten of alleen neusverkoudheid en geen koorts bij kinderen tot en met 12 jaar):• Fysiek contact en fysieke nabijheid is mogelijk zonder persoonlijke beschermingsmiddelen• Houd het contact zo kort mogelijk	<p>Face-to-face contact of vluchtig fysiek contact</p> <ul style="list-style-type: none">• Jongere vanaf 13 jaar testen. Kinderen onder de 12 jaar worden in principe niet getest. Behalve wanneer zij ernstig ziek zijn, wanneer zij een contact zijn van iemand die positief getest is op het coronavirus, of wanneer zij deel uitmaken van een uitbraakonderzoek• Algemene hygiënemaatregelen• Verzorgende ouders of mantelzorgers die zelf tot de kwetsbare groep behoren of die 28 weken of langer zwanger zijn en niet 1,5 meter afstand kunnen houden, passen hun werkzaamheden aan. Als de anderhalve meter niet mogelijk is, zie hieronder: <p>Persoonlijke verzorging, lichamelijk onderzoek al dan niet met intensief contact luchtwegen of fysieke nabijheid</p> <ul style="list-style-type: none">• Jongere vanaf 13 jaar testen. Kinderen onder de 12 jaar worden in principe niet getest. Behalve wanneer zij ernstig ziek zijn, wanneer zij een contact zijn van iemand die positief getest is op het coronavirus, of wanneer zij deel uitmaken van een uitbraakonderzoek• Tot de testuitslag bekend is kan de mantelzorgers op naam van de cliënt, via de huisarts of arts van de GGD een 'korte termijn pakket' persoonlijke beschermingsmiddelen gratis ophalen bij de apotheek. Deze bevat: handschoenen, chirurgisch mondmasker type IIR, bril, schorten en flacon desinfectans. Dit pakket is om de tijd van de testperiode te overbruggen.<ul style="list-style-type: none">○ Als blijkt dat de test negatief is: PBM is niet meer nodig○ Als blijkt dat de test positief is: Er wordt een 'langer termijn pakket' persoonlijke beschermingsmiddelen opgesteld door de huisarts of arts GGD. Deze kun je gratis ophalen of thuis laten brengen.○ Probeer het aantal zorgverleners zoveel mogelijk te beperken in verband met beperkt aantal persoonlijke beschermingsmiddelen• Indien de mantelzorgers/verzorgende ouder inwonend is:<ul style="list-style-type: none">○ Als blijkt dat de test positief is, dan wordt de inwonende mantelzorgers/verzorgende ouder als huisgenoot gezien in het bron- en contactonderzoek van de GGD. Je word dan geadviseerd om 10 dagen in quarantaine te gaan. De quarantaine wordt opgeheven 10 dagen na het laatste contact zonder PBM of als blootstelling zonder PBM voortduurt, 10 dagen nadat kind of jongere 1 dag klachtenvrij is én ten minste 7 dagen na de start van de symptomen.• Indien de mantelzorgers/verzorgende ouder buitenshuis woont:

	<ul style="list-style-type: none">○ Als blijkt dat de test positief is, dan wordt mantelzorger/verzorgende ouder als 'nauw contact' gezien in het bron- en contactonderzoek van de GGD. Je word dan geadviseerd om 10 dagen in quarantaine te gaan. De quarantaine wordt opgeheven 10 dagen na het laatste contact zonder PBM of als blootstelling voortduurt, 10 dagen nadat kind of jongere 1 dag klachtenvrij is én ten minste 7 dagen na de start van de symptomen.
--	---

Verzorgende ouder of mantelzorger mét klachten

Kind of jongere zónder klachten	Kind of jongere mét klachten (met uitzondering van kinderen tot en met 12 jaar met alleen een neusverkoudheid en zonder koorts) (al dan niet lichamelijk kwetsbaar)
<p>Altijd:</p> <ul style="list-style-type: none">• Verzorgende ouder of mantelzorger laat zich testen.• Zij blijven thuis, zoveel mogelijk gescheiden van kind of jongere.• Bij koorts en kortademigheid, blijven de huisgenoten van de verzorgende ouders en mantelzorgers (dus evt. ook het kind zonder klachten) ook thuis.• Zij schakelen hun netwerk en/of professionele hulp in. Tot de testuitslag bekend is de zorg laten overnemen door mantelzorger of professional zonder klachten.<ul style="list-style-type: none">◦ Als de testuitslag negatief is: verzorgende ouder of mantelzorger kan weer zorgen. De algemene hygiënemaatregelen, eventueel aangevuld met persoonlijke beschermingsmiddelen die voor corona ook al gebruikt werden om medische handelingen hygiënisch uit te voeren, volstaan.◦ Als de testuitslag positief is: verzorgende ouder of mantelzorger blijft thuis (ook als thuis hetzelfde adres is als dat van kind of jongere) tot minimaal 7 dagen na de start van de klachten of de positieve test en minimaal 48 uur zonder koorts en minimaal 24 uur zonder klachten. De zorg wordt overgenomen door een mantelzorger of professionals zonder klachten met persoonlijke beschermingsmiddelen (chirurgisch mondkapje en handschoenen).	<p>Altijd:</p> <ul style="list-style-type: none">• Verzorgende ouder, mantelzorger en jongere worden getest• Zorg wordt tot de testuitslag bekend is overgenomen door mantelzorger of professional zonder klachten, met persoonlijke beschermingsmiddelen. <p>Persoonlijke verzorging of lichamelijk onderzoek al dan niet met intensief contact luchtwegen of fysieke nabijheid</p> <ul style="list-style-type: none">• Als de test van zowel jongere als mantelzorger negatief is: de mantelzorger kan weer zorgen en de algemene hygiënemaatregelen eventueel aangevuld met persoonlijke beschermingsmiddelen die voor corona ook al gebruikt werden om medische handelingen hygiënisch uit te voeren volstaan.• Als de test van mantelzorger en/ of jongere positief is: verzorgende ouder, mantelzorger en kind/jongere blijft thuis (ook als thuis hetzelfde adres is als dat van kind of jongere) tot minimaal 7 dagen na de start van de klachten of de positieve test en minimaal 48 uur zonder koorts en minimaal 24 uur zonder klachten. De zorg wordt overgenomen door een mantelzorger of professionals zonder klachten met persoonlijke beschermingsmiddelen:<ul style="list-style-type: none">◦ Chirurgisch mondneusmasker, handschoenen, schort en veiligheidsbril als kind/jongere positief getest is◦ Chirurgisch mondneusmasker en handschoenen als alleen verzorgende ouder positief getest is.

Toelichting begrippen

Klachten:

Verkoudheidsklachten, zoals neusverkouden, loopneus, niezen, keelpijn; (licht) hoesten; plotseling verlies van geur en/of smaak (zonder neusverstopping), benauwdheid, verhoging of koorts boven de 38 graden. Ook zijn er nog een aantal minder voorkomende klachten. Voor een compleet overzicht verwijzen we naar [de pagina over het testbeleid](#).

Lichamelijk kwetsbaar:

Lichamelijk kwetsbaar zijn (jong-)volwassenen (ouder dan 18 jaar) met onderliggende medische aandoeningen zoals iemand met een chronische long- en luchtwegaandoening waarvoor specialistische behandeling nodig is. Iemand met een chronische hartaandoening en die daardoor in aanmerking komt voor de griepvaccinatie. Iemand met een ernstige nieraandoening waarvoor dialyse of niertransplantatie nodig is, iemand met ernstige leverproblemen, iemand met onbehandelde of ernstige HIV, iemand met kanker, iemand met een verminderde weerstand door bijvoorbeeld medicijngebruik, verstoorde afweer of chemotherapie of bestraling vanwege kanker in de afgelopen 3 maanden, iemand met een slecht ingestelde diabetes of een diabetes met secundaire complicaties, iemand met ernstig overgewicht (BMI meer dan 40) of iemand die 70 jaar of ouder is.

Voor jongeren vanaf 16 jaar met ernstig overgewicht (BMI meer dan 40) is het nog onbekend of zij lichamelijk kwetsbaarder zijn dan jongeren zonder overgewicht.

Algemene hygiënemaatregelen:

Handen wassen, geen handen geven, hoesten en niezen in de elleboog, papieren zakdoekjes gebruiken, minimaal 1,5 meter afstand houden van elkaar.

Fysiek contact:

Alle contact in levenden lijve met een persoon die zich op minder dan anderhalve meter afstand bevindt. Hieronder verstaan we het aanraken van een persoon bij bijvoorbeeld het verzorgen, kalmeren of troosten. Ook het voor langere tijd (meer dan 15 minuten) praten met een persoon op minder dan anderhalve meter zien we als fysiek contact.

Fysieke nabijheid:

Een vorm van fysiek contact bij mensen met een beperking. Hun beperking vraagt van de verzorgende ouder, de mantelzorger of de professional om voor langere perioden op minder dan anderhalve meter aanwezig te zijn. De fysieke nabijheid is ook nodig naast de directe verzorging of ondersteuning bij ADL-activiteiten.

Persoonlijke verzorging of lichamelijk onderzoek:

Fysiek contact bij de verzorging van het lichaam. Bijvoorbeeld het wassen en verzorgen van iemand, het onderzoeken of uitgebreide wondverzorging.

Vluchtig fysiek contact:

Fysiek contact van korte duur (minder dan 15 minuten). Bijvoorbeeld het geven of spuiten van medicijnen of het geven van een glaasje water. Bij vluchtig fysiek contact kun je het beste naast of achter het kind of de jongere staan.

Face-to-face contact:

Contact waarbij mensen elkaar wel zien maar niet aanraken. Ze houden minstens anderhalve meter afstand.